

Programm vadības metālapstrādes darbgaldu iestatītāja profesijas standarts

1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – programm vadības metālapstrādes darbgaldu iestatītājs.

2. Profesijas kods – 7223 08.

2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – trešais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– programm vadības metālapstrādes darbgaldu iestatītājs veic darbgaldu iestatīšanu atbilstoši tehnoloģiskajam procesam, operatīvi veic nepieciešamās tehnoloģiskā procesa korekcijas un sniedz tehnisku atbalstu programm vadības metālapstrādes darbgaldu operatoram.

Programm vadības metālapstrādes darbgaldu iestatītājs strādā metālapstrādes un mašīnbūves nozares un citu nozaru uzņēmumos, kuros ražošanas procesā izmanto programm vadības metālapstrādes darbgaldus.

3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja analizēt darba uzdevuma izpildei nepieciešamo informāciju un izpildīt darbu saskaņā ar tehnisko dokumentāciju.

2. Spēja izveidot programm vadības metālapstrādes procesa programmu.

3. Spēja izvēlēties un uzstādīt instrumentus un palīgierīces uz darbgalda atbilstoši tehnoloģiskajam procesam.

4. Spēja ievadīt programm vadības metālapstrādes procesa programmu un koriģēt apstrādes režīmu, piesaistīt instrumentus un izgatavot kontroldetaļu.

5. Spēja pārbaudīt kontroldetaļas izmērus, analizēt iegūtos mērījumu rezultātus un nepieciešamības gadījumā veikt izmaiņas programmvadības metālapstrādes procesa programmās.

6. Spēja ievērot darba aizsardzības noteikumus, tai skaitā lietot darba apģērbu un individuālos aizsardzības līdzekļus atbilstoši darba aizsardzības prasībām, lietot darbgalda aizsardzības aprīkojumu.

7. Spēja sniegt pirmo palīdzību.

8. Spēja ievērot vides aizsardzības prasības.

9. Spēja lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

10. Spēja profesionāli pilnveidoties un sekot līdzi jaunākajām tehnoloģijām programmvadības metālapstrādes jomā.

11. Spēja strādāt komandā, ievērojot profesionālās un vispārējās ētikas principus.

12. Spēja plānot un organizēt savu darbu un uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

13. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību regulējošos normatīvos aktus.

14. Spēja sazināties valsts valodā.

15. Spēja sazināties vienā svešvalodā.

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Apstrādāt darba pienākumu izpildei nepieciešamo informāciju un izpildīt darbu, balstoties uz tehnisko dokumentāciju.

2. Lasīt rasējumus.

3. Lasīt tehnisko dokumentāciju.

4. Lasīt programmvadības metālapstrādes procesa programmu.

5. Izvēlēties atbilstošu tehnoloģisko aprīkojumu.

6. Izvēlēties darbgaldu iestatīšanai nepieciešamos instrumentus.
7. Izvēlēties un sagatavot palīgmateriālus atbilstoši tehnoloģiskajam procesam.
8. Izveidot apstrādes programmu, analizējot darbgalda un instrumentu veiktspēju.
9. Ievadīt programmvadības metālapstrādes procesa programmu un koriģēt apstrādes režīmus.
10. Iestatīt un piesaistīt instrumentus.
11. Izvēlēties mērinstrumentus.
12. Pārbaudīt izmēru un virsmas kvalitātes atbilstību tehniskās dokumentācijas prasībām.
13. Instruēt programmvadības metālapstrādes darbgaldu operatoru par darbgalda specifiku, tehnoloģisko procesu un tā izmaiņām.
14. Veikt darbgalda apkopi atbilstoši lietošanas instrukcijām.
15. Veikt darbgalda vizuālo un tehnisko pārbaudi pirms darba uzsākšanas.
16. Uzturēt kārtībā darba vietu darba laikā un sakārtot to maiņas beigās.
17. Izprast un ievērot vides aizsardzības prasības.
18. Ievērot elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumus.
19. Ievērot darba aizsardzības noteikumus, lietot iekārtu un darbgaldu aizsardzības aprīkojumu, pārbaudīt instrumentu un aprīkojuma atbilstību darba aizsardzības prasībām, lietot individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus.
20. Sniegt pirmo palīdzību.
21. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.
22. Apgūt profesionālās kvalifikācijas pilnveidei nepieciešamās zināšanas, sekot informācijai par jaunākajām tendencēm programmvadības metālapstrādes darbgaldu jomā.

23. Darba uzdevuma ietvaros sadarboties ar citiem darbiniekiem, strādāt komandā un ievērot profesionālās un vispārējās ētikas principus un darba kārtības noteikumus.

24. Veikt darba pienākumus, nekaitējot savai, kolēģu un klientu veselībai.

25. Atpazīt darba vides riskus un veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai mazinātu to ietekmi.

26. Pārvaldīt valsts valodu.

27. Pārvaldīt vienu svešvalodu saziņas līmenī.

28. Veikt darbu patstāvīgi un uzņemt atbildību par sava darba rezultātu.

29. Ievērot darba tiesisko attiecību noteikumus

5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. ražošanas tehnoloģiskie procesi;
- 1.2. ražošanas procesu organizācija;
- 1.3. komercdarbības pamati;
- 1.4. ergonomikas pamati.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. materiālmācība;
- 2.2. smērvielas, dzesēšanas šķidrums un citi tehnoloģiskie palīgmateriāli;
- 2.3. kvalitātes kontrole;
- 2.4. komunikācijas pamati;
- 2.5. informācijas ieguves metodes
- 2.6. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. tehniskā dokumentācija;
- 3.2. materiālu apstrādes tehnoloģija;
- 3.3. materiālu apstrādes instrumenti;

- 3.4. darbgaldi un to tehnoloģiskās iespējas;
- 3.5. instrumentu un palīģierīču stiprināšanas veidi;
- 3.6. sagataves nostiprināšanas paņēmienu;
- 3.7. programmavādzības metālapstrādes darbgaldu darba instrumenti;
- 3.8. darbgaldu apkopes un darbības pārbaudes operāciju;
- 3.9. instrumentu darbības novērtēšana;
- 3.10. informātikas pamati;
- 3.11. programmavādzības metālapstrādes programmēšanas valodas;
- 3.12. atslēdznieka darbi;
- 3.13. mērinstrumenti;
- 3.14. mērišanas metodes;
- 3.15. virsmas kvalitātes kontroles metodes;
- 3.16. pielāides un sēžas;
- 3.17. rasēšanas pamati;
- 3.18. darba aizsardzība (darba vietas aizsardzības aprīkojums, darba drošības zīmes un signāli, individuālie un kolektīvie aizsardzības līdzekļi un to lietošana, darba aizsardzības prasības darbā ar instrumentiem un aprīkojumu);
- 3.19. elektrodrošības noteikumi;
- 3.20. ugunsdrošības noteikumi, rīcība ugunsgrēka gadījumā;
- 3.21. pirmās palīdzības sniegšana;
- 3.22. profesionālās un vispārējās ētikas principi;
- 3.23. vides aizsardzība;
- 3.24. darba tiesiskās attiecības;
- 3.25. valsts valoda;
- 3.26. viena svešvaloda saziņas līmenī.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Darba aizsardzības noteikumu, vides aizsardzības un darba tiesisko attiecību prasību ievērošana.	1.1. lietot individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus; 1.2. lietot darbgalda aizsardzības aprīkojumu; 1.3. sniegt pirmo palīdzību; 1.4. pārbaudīt instrumentu atbilstību darba aizsardzības prasībām; 1.5. pārbaudīt darba tērpā atbilstību darba aizsardzības prasībām; 1.6. ievērot drošības signālus un zīmes; 1.7. ievērot elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumus; 1.8. informēt operatorus par specifiskiem darba drošības pasākumiem; 1.9. ievērot vides aizsardzības prasības; 1.10. ievērot darba tiesisko attiecību prasības; 1.11. savlaicīgi veikt obligātās veselības pārbaudes; 1.12. darba procesā lietot sev un apkārtējiem nekaitīgus un drošus darba paņēmienus.
2. Darba uzdevuma analizēšana.	2.1. iepazīties ar darba uzdevumu; 2.2. iepazīties ar ražojumu; 2.3. iepazīties ar tehnoloģisko karti; 2.4. novērtēt darba vietas gatavību darbam; 2.5. iepazīties ar programmvadības metālapstrādes programmu darbgaldam; 2.6. iepazīties ar darbgalda tehnisko instrukciju atbilstoši tehniskajai kartei vai tehnologa norādījumiem; 2.7. izvēlēties tehnoloģisko aprīkojumu; 2.8. sagatavot palīgmateriālus.
3. Instrumentu, palīģierīču un izejmateriālu sagatavošana darbam.	3.1. izvēlēties instrumentus atbilstoši tehnoloģiskajai kartei vai tehnologa norādījumiem; 3.2. pārbaudīt instrumentu atbilstību detaļas izgatavošanas tehnoloģiskajam procesam; 3.3. nostiprināt instrumentus un palīģierīces; 3.4. novērtēt izejmateriālu atbilstību tehnoloģiskajam procesam.
4. Darbgalda iestatīšana un kontroldetaļas izgatavošana.	4.1. uzstādīt sagatavi; 4.2. uzstādīt programmu un pielāgot apstrādes režīmu; 4.3. piesaistīt instrumentus; 4.4. izgatavot kontroldetaļu;

	<p>4.5. koriģēt tehnoloģisko procesu;</p> <p>4.6. instruēt operatoru par tehnoloģiskā procesa un darbgalda specifiku un izmaiņām;</p> <p>4.7. informēt tehnisko dienestu par pamanītajām neatbilstībām.</p>
5. Darba kvalitātes kontrolēšana.	<p>5.1. pārbaudīt mērinstrumentu precizitāti un atbilstību tehnoloģiskajam procesam;</p> <p>5.2. pārbaudīt izmēru atbilstību prasībām;</p> <p>5.3. pārbaudīt virsmas kvalitātes atbilstību prasībām;</p> <p>5.4. analizēt mērījumu rezultātus.</p>
6. Darba vietas un iekārtu uzturēšana kārtībā.	<p>6.1. veikt darbgalda(-u) vizuālo un tehnisko pārbaudi pirms darba uzsākšanas;</p> <p>6.2. veikt darbgalda(-u) apkopi atbilstoši iekārtas(-u) darba grafikam;</p> <p>6.3. sakārtot darba vietu atbilstoši tehnoloģiskajam procesam;</p> <p>6.4. regulāri analizēt darbgalda un instrumentu veiktspēju.</p>
7. Kvalifikācijas pilnveidošana.	<p>7.1. piedalīties kvalifikācijas pilnveidošanas pasākumos;</p> <p>7.2. iepazīties ar jaunākajām materiālapstrādes iekārtām, instrumentiem un palīgierīcēm;</p> <p>7.3. pilnveidot profesionālās zināšanas un prasmes atbilstoši izmaiņām uzņēmuma tehnoloģiskajā procesā;</p> <p>7.4. piedalīties darba aizsardzības apmācībās.</p>

Programm vadības metālapstrādes darbgaldu iestatītāja profesijas standarta izstrādes darba grupa:

Ģirts Jansons –	eksperts, SIA "LEAX Baltix", ražošanas vadītājs;
Oskars Lubiņš –	eksperts, SIA "GRADEG", mehatriķis;
Valters Asars –	eksperts, SIA "Festa", didaktikas nodaļas vadītājs;
Edvīns Šteinbergs –	eksperts, SIA "Peruza", inženieris-konstruktors;
Andris Roze –	eksperts, SIA "SIGNUM", ražošanas direktors;
Anna Medne –	moderatore, SIA "Biznesa augstskola Turība", lektore;
Oskars Onževs –	moderators, SIA "Biznesa augstskola Turība", docents.

Programm vadības metālapstrādes darbgaldu iestatītāja profesijas standarta eksperti:

Mašīnbūves un metālapstrādes rūpniecības uzņēmumu asociācija.